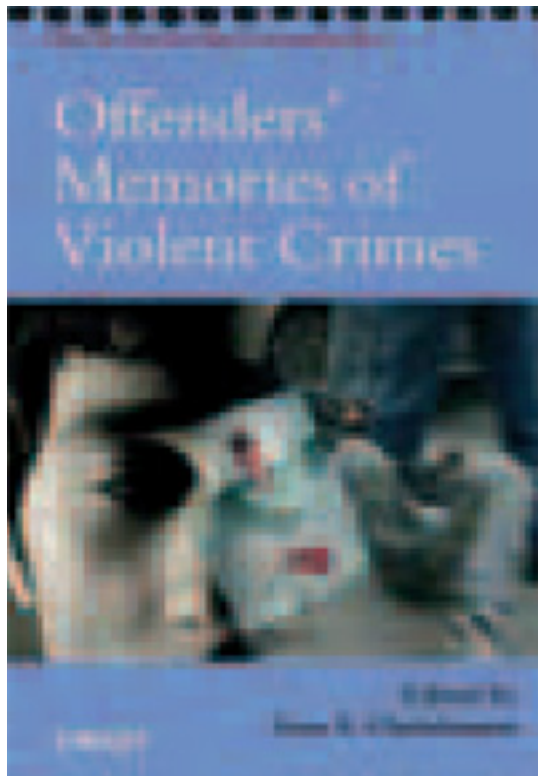

Oppdatert om vold

Pål Grøndahl
psykologspesialist, ph.d.

Sven Å. Christianson (red.) | **Offenders' Memories of Violent Crimes** Wiley Series in the Psychology of Crime, Policy and Law, 2007 | 400 sider

En 32 år gammel mann kvalte sin kjæreste etter at hun ønsket å avslutte forholdet. I retten hevdet mannen at han ikke kunne huske noe som helst av det som hadde skjedd, og at hendelsen sto for ham som et «et stort svart hull». Kan en person utføre en alvorlig straffbar handling for så i ettertid tape all erindring om det som har skjedd? Hvorfor påstår mange at de ikke husker å ha begått en straffbar handling? Er det mulig å skille mellom ekte og simulert hukommelsestap? Hvilke metoder bør fagfolk benytte for å finne ut av hukommelsestapets omfang og type? Hvordan bør terapeuter, sakkyndige og etterforskere intervju personer som hevder at de knapt husker å ha begått handlinger som drap, voldtekt og brannstiftelse?

I denne boken blir disse temaene grundig drøftet. Bokens redaktør, Sven Åke Christianson, har i en årrekke vært opptatt av hvordan utøvere husker og reagerer i forhold til alvorlige straffbare handlinger. Han har samlet 27 bidragsyttere som tar for seg hukommelsesforskning i et vitnepsykologisk perspektiv.

Boken er organisert i tre deler og har 15 kapitler. Den første delen har en teoretisk gjennomgang av (volds) utøveres hukommelse. Temaer her er f.eks. om utøvere av vold husker forskjellig fra vitner og ofre, og hva som kan forklare at så mange utøvere hevder å ha svak hukommelse for sine handlinger. Den andre delen tar for seg utredninger av hukommelse i et sakkyndig og strafferettslig perspektiv. Her drøftes ulike metoder som kan anvendes, og hvilke metoder som bør

unngås i tilknytning til evaluering av utøveres hukommelse, særlig i forhold til mulig simulering. Den tredje delen presenterer ulike innfallsvinkler til hvordan man kan intervju utøvere i en etterforsknings situasjon. Temaer som diskuteres her, er hvordan etterforskere kan påvirke hva som huskes, og om en pågående avhørsteknikk er bedre enn en mer åpen og spørrende holdning.

Bokens klare styrke ligger i at den drøfter et vanskelig tema med utgangspunkt i oppdatert forskning. Det gjøres på en nøktern og skeptisk måte. Det er nærmest en lettelse å få presentert solid empiri som slår ut mye av den synsing og det føleri som ofte råder grunnen når man ikke har etterprøvable kunnskap. For rettspsykiatriske og rettspsykologiske sakkyndige er boken et funn. Den er lett tilgjengelig, i form av at den stort sett er lettskrevet og presenterer flere illustrerende eksempler. Boken supplerer på en utmerket måte annen vitnepsykologisk forskning, som stort sett har tatt utgangspunkt i vitner til og ofre for vold.

Svakheten ved boken er at det blir en del gjentakelser i de ulike kapitlene, men verre er det at flere av de studiene som presenteres, ikke har vært publisert tidligere. Ulempen med det er at disse studiene ikke har vært igjennom den kvalitetssikring som en publiseringsprosess innebærer. Det gjelder særlig det andre kapitlet i boken, som er tungt tilgjengelig og som bør revideres og forkortes.

I tillegg til sakkyndige innenfor rettsvesenet vil også fagfolk som arbeider terapeutisk med voldsutøvere, ha glede av boken. Jurister og politietterforskere bør også finne mye av interesse her, og deler av boken, særlig fra den tredje delen, bør gjøres til pensum for studenter ved politihøgskolen.